

KETTŐS TÜKÖRBEN

*Beszámoló a Harmadik Európai
Pszichoanalitikus Filmfesztiválról*

Fecskó Edina–Papp Orsolya

A pszichoanalízis és filmművészet különleges találkozására került sor a Harmadik Európai Pszichoanalitikus Filmfesztivál (EPFF3) keretében 2005 november 3–6 között Londonban. A 2001 óta harmadik alkalommal megrendezett eseménynek az ad kiemelkedő jelentőséget, hogy legitimálja és szervezett keretek közé helyezi a film mint művészeti ág pszichoanalitikus megközelítését. A két terület párbeszédbe állítása szinte magától adódik, összekapcsolja őket a hermeneutikai szemléletmód, a lét szimbólumokba és narratívumokba rendezhető megragadása. A pszichoanalitikus filmelemzés Gabbard (2001) felosztásában a következő módszertani hagyományokkal rendelkező területekre bontható: a film mint egy adott társadalom kollektív fantáziáinak és a filmkészítő, illetve a nézők szubjektivitásának projekciós felülete; a szereplőkön keresztül univerzális, valamint specifikus személyiségfejlődési konfliktusok megjelenítője; és végül a pszichoanalitikus fogalmak ábrázolásának terepe. A hangsúly az ideji fesztiválon a fiktív szereplők pszichodinamikájának elemzése felé toldott el – elsősorban a klasszikus freudi terminológia felhasználásával. (Ez a dominancia érdekes ellentétben állt a konferencián személyesen is előadó Gabbard azon állásfoglalásával, mely szerint a filmbeli karakterek analízise mára a pszichoanalitikus megközelítés elavult módjává vált.) A konferencia színvonalát és élménybeli gazdagságát a kiváló filmválasztás és a közönség friss, „analitikusan képzett” látásmódjának az előadások szövetébe történő beemelése biztosította. Egy olyan – magyar fülnek káprázatosan idegen – diszkurzív háló jött létre, melyben az előadás csupán a beszélgetés kiindulópontját képezte a rászövedő kommentárok, reflexiók és alternatív értelmezési irányok rengetegében. A film–előadó–közönség háromdimenziós fesztiváltérsége így lehetőséget nyújtott kreatív találkozások létrejöttére és eredeti élmények megszületésére. Szubjektív beszámolóink első részében e három csoport közötti interakciók és kölcsönhatások elemzésével foglalkozunk két szekció példáján